

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Departament Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego

DOLiZK-NRGW-5503.1.7/2024

Warszawa, 1 kwietnia 2025 r.

Egz. Nr ..2....

PROTOKÓŁ KONTROLI

Kontrola została przeprowadzona w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 roku o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich¹, zgodnie z planem kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2024².

I. PODMIOT I OKRES OBJĘTY KONTROLĄ

Celem kontroli była ocena prawidłowości wykonywania przez Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, ul. J. Piłsudskiego 63A, 34-500 Zakopane zadań z zakresu ratownictwa górskiego, określonych w art. 6 i art. 7 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, z uwzględnieniem sił, środków i warunków niezbędnych do zapewnienia prawidłowego poziomu wykonywania ratownictwa górskiego.

Kontrolą został objęty okres od dnia 1 września 2023 roku do dnia 1 września 2024 roku.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone przez zespół kontrolerów w składzie:

1. Marcin Pańtak, naczelnik w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego MSWiA, na podstawie upoważnienia Nr 4/DOLiZK/2024 z dnia 3 września. 2024 r.
2. Anna Lis, główny specjalista w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego MSWiA, na podstawie upoważnienia Nr 5/DOLiZK/2024 z dnia 3 września 2024 r.

w dniach 9 – 12 września 2024 roku w siedzibie podmiotu kontrolowanego oraz w dniach 13 września – 2 października 2024 roku w siedzibie podmiotu kontrolującego.

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1154.

² Patrz: Plan kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na 2024 rok, zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 15 listopada 2023 roku.

II. WPROWADZENIE

Na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 grudnia 2013 roku, znak: DRiOL-NRGW-0272-44-2/2013 i decyzji Wojewody Małopolskiego nr WB- III.6310.5.9.2018.KT z dnia 20 grudnia 2018 roku o wpisie do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe³ jest podmiotem uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego, w tym do podejmowania działań ratowniczych, o których mowa w art. 6 ustawy i zobowiązanym do realizacji zadań określonych w art. 7 ust. 1 tej ustawy.

TOPR jest stowarzyszeniem, zarejestrowanym w rejestrze Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000032187.

Statut TOPR nie przewiduje możliwości tworzenia przez stowarzyszenie terenowych jednostek organizacyjnych.

Organem uprawnionym do zarządzania stowarzyszeniem, w tym do jego reprezentacji jest Zarząd – osobami reprezentującymi TOPR na zewnątrz jest Prezes lub Wiceprezes oraz Naczelnik⁴. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w skład Zarządu wchodziło 8 osób. Funkcję Prezesa Zarządu Głównego pełnił Pan Bolesław Pietrzyk, Wiceprezesa – Pan Wojciech Stankiewicz, a Naczelnika – Pan Jan Krzysztof.

III. USTALENIA KONTROLI

1. Organizowanie, kierowanie, koordynowanie i prowadzenie bezpośrednich działań ratowniczych w ramach ratownictwa górskiego

Na podstawie dokonanych ustaleń, **pozytywnie z nieprawidłowościami** oceniono działalność TOPR w zakresie organizowania, kierowania, koordynowania i prowadzenia bezpośrednich działań ratowniczych. Powyższa ocena wynika z analizy przedstawionej dokumentacji źródłowej, a także prowadzonych czynności kontrolnych w siedzibie podmiotu kontrolowanego.

1.1. Obszar wykonywania ratownictwa górskiego

W okresie objętym kontrolą TOPR wykonywał ratownictwo górskie na obszarze Tatr i pasma Spisko-Gubałowskiego, z wyłączeniem obszarów jednostek osadniczych i dróg publicznych (stosownie do art. 2 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich).

³ Zwane dalej także: TOPR, podmiotem kontrolowanym lub stowarzyszeniem.

⁴ § 18 ust. 2 lit. c i § 20 statutu TOPR.

W kontrolowanym okresie TOPR prowadził również działania ratownicze poza wskazanym obszarem wykonywania ratownictwa górskiego - na wezwanie służb uprawnionych do niesienia pomocy oraz po Słowackiej stronie Tatr - na wezwanie Horskiej Zachrannej Sluzby (ZHS).

1.2. Siedziba podmiotu, bazy ratownicze całoroczne i sezonowe

Siedziba podmiotu kontrolowanego znajduje się w Zakopanem przy ul. J. Piłsudskiego nr 63A. Przechowywana jest tu dokumentacja związana z wykonywaniem przez podmiot kontrolowany ratownictwa górskiego. Siedziba jest w widoczny sposób oznakowana godłem stowarzyszenia.

Siedziba TOPR pełni jednocześnie funkcję głównej bazy ratowniczej (Stacja Centralna) – pełnione są tu przez ratowników górskich całodobowe dyżury w ramach zapewniania przez TOPR stanu gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego i przechowywany jest sprzęt ratowniczy, środki transportu i łączności. Dodatkowy magazyn, w którym przechowywany jest sprzęt do ratownictwa jaskiniowego znajduje się w Zakopanem, w pomieszczeniu wynajętym stowarzyszeniu przez władze miasta.

Baza śmigłowca ratowniczego znajduje się w Zakopanem przy ul. Kamieniec 10.

Podmiotowi kontrolowanemu udostępniane są również pomieszczenia w schroniskach górskich: przy Morskim Oku, na Hali Gąsienicowej, na Polanie Chochołowskiej oraz na Kasparowym Wierchu z przeznaczeniem na dyżurki ratownicze.

1.3. Kadra ratowników górskich podmiotu kontrolowanego

W okresie objętym kontrolą TOPR dysponował kadrą ratowników górskich w liczbie niezbędnej do zapewnienia stanu gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego.

Podmiot kontrolowany przedłożył wykazy kadry ratowników górskich wraz z dokumentami potwierdzającymi ich uprawnienia. Dokumentacja kadry ratowniczej prowadzona jest w sposób tradycyjny oraz w systemie elektronicznym w systemie e-topr.

Analiza teczek osobowych ratowników górskich TOPR wykazała, że w przypadku ratowników górskich, posiadającymi kwalifikacje ratownika medycznego oraz lekarza (32 osoby) podmiot kontrolowany nie posiada dokumentów potwierdzających realizowania przez te osoby doskonalenia zawodowego.

Zgodnie z art. 13 ust. 1a ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym ratownik posiadający kwalifikacje wymagane dla ratownika medycznego, lekarza systemu lub pielęgniarki systemu, posiada uprawnienia do udzielania

2

kwalifikowanej pierwszej pomocy bez obowiązku ukończenia kursu jeśli realizuje doskonalenie zawodowe.

W związku z powyższym zespół kontrolny nie był w stanie stwierdzić, czy osoby te spełniają określony w art. 2 pkt 9 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich warunek w postaci spełniania wymagań określonych w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym dla lekarza systemu i pielęgniarki systemu realizujących doskonalenie zawodowe lub w ustawie z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych dla ratownika medycznego realizującego doskonalenie, a tym samym czy osoby te są ratownikami górskimi.

Brak pełnej dokumentacji potwierdzającej spełniania ustawowych warunków dla ratownika górskiego oznacza brak dostatecznego nadzoru nad dokumentacją potwierdzającą uprawnienia zawodowe ratowników górskich, co należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiada kierownik podmiotu kontrolowanego. Powyższe zaniedbanie wpływa na obniżenie poziomu bezpieczeństwa osób przebywających w górach, gdyż może skutkować wyznaczeniem do działań ratowniczych osoby nieposiadającej uprawnień ratownika górskiego.

1.4. Zapewnienie stanu gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego

TOPR w okresie podlegającym kontroli zapewniało stan gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego, poprzez stałe dyżury ratowników górskich.

Zasady organizacji dyżurów ratowniczych określone zostały w zarządzeniu Naczelnika TOPR z dnia 20 czerwca 2012 roku określającym szczegółowe zasady organizacji Straży Ratunkowej, poprzez wyznaczenie stanowisk pracy wraz z ich zakresami czynności, miejsc dyżurów ratowniczych oraz ustalenie planów pracy wraz z podstawowymi zasadami BHP obowiązującymi na tych stanowiskach.

Ratownicy górscy pełnili dyżur w trybie 24/7/365 w systemie zmianowym (dyżur dzienny – 8.00 – 20.00; dyżur nocny – 20.00 – 8.00) w Stacji Centralnej TOPR.

W bazie śmigłowca ratowniczego pełniony był dyżur dzienny.

Dyżury ratownicze pełnione były również w schroniskach przy Morskim Oku, na Hali Gąsienicowej, na Polanie Chochotowskiej oraz na Kasparowym Wierchu (w sezonie letnim).

Dyżurujący ratownicy wyposażeni byli w sprzęt transportowy, sprzęt do ratownictwa górskiego, w tym w sprzęt lawinowy i wspinaczkowy oraz w środki łączności.

Zapewnianie stanu gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego TOPR realizowało przy pomocy zawodowych ratowników górskich (zatrudnionych na podstawie umowy o pracę członków stowarzyszenia). W zależności od potrzeb TOPR zatrudniało 44 – 49 ratowników górskich.

Sposób organizacji stałych dyżurów ratowników górskich przez TOPR nie koliduje z realizacją innych zadań wykonywanych przez stowarzyszenie. Podmiot kontrolowany zapewnił wykonywanie zadań związanych z zabezpieczaniem narciarskim zorganizowanych terenów narciarskich oraz imprez sportowych i turystycznych w górach przez ratowników górskich, którzy nie byli dedykowania do pełnienia stałych dyżurów.

Podmiot kontrolowany posiadał dokumentację potwierdzającą realizację obowiązku zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego i pełnienia stałych dyżurów ratowniczych w postaci m.in. książki dyżurów oraz grafików dyżurów. Dokumentacja ta prowadzona była jednocześnie w formie papierowej i elektronicznej - w systemie e-topr.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji ustalono, że TOPR w kontrolowanym okresie gwarantowało wykonywanie dyżurów ratowniczych w systemie 24/7/365, a dyżury pełnione były zgodnie z wewnętrznymi regulacjami TOPR i umowami zlecenia zadania publicznego.

Podmiot kontrolowany posiadał numery alarmowe przeznaczone wyłącznie do odbioru zgłoszeń o wypadkach w górach, tj. nr 985 oraz 601 100 300. Informacje o numerach alarmowych zamieszczone były na stronie internetowej TOPR. Dodatkowym narzędziem wykorzystywanym przez TOPR, upublicznionym i promowanym przez stowarzyszenie jest aplikacja „Ratunek”.

1.5. Specjalistyczny sprzęt wykorzystywany do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego

Na podstawie przedstawionych przez podmiot kontrolowany dokumentów: zestawień posiadanego sprzętu specjalistycznego, środków transportu i łączności, dowodów przyjęcia do magazynu sprzętu i ekwipunku zakupionego w okresie 1 stycznia – 1 września 2024 roku oraz dokonanej w dniach 9 – 10 września 2024 roku prezentacji tego sprzętu należy stwierdzić że TOPR posiada specjalistyczny sprzęt niezbędny do wykonywania ratownictwa górskiego.

Kontrolerom przedłożono do wglądu dokumenty potwierdzające tytuł prawny oraz możliwość dysponowania sprzętem.

Sprzęt był uporządkowany, posegregowany, odpowiednio opisany, sprawny i gotowy do użycia.

Podmiot kontrolowany dokonał rozdzielania sprzętu specjalistycznego, środków transportu i łączności, na sprzęt, przeznaczony do ratownictwa górskiego i sprzęt, przeznaczony do wykorzystania w pozostałej działalności prowadzonej przez stowarzyszenie - w szczególności na potrzeby ratownictwa narciarskiego i współdziałania z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne.

Większość sprzętu ratowniczego, środków transportu i łączności przechowywana jest w magazynach w siedzibie TOPR. Dodatkowo podmiot kontrolowany użytkuje pomieszczenia wynajmowane od gminy Miasto Zakopane, w których zgromadzony jest sprzęt do nurkowania. W stosowny sprzęt ratowniczy wyposażone były także baza śmigłowcowa oraz dyżurki w schroniskach.

Ponadto każdemu z ratowników wodnych wydano ekwipunek osobisty i sprzęt ratowniczy stosownie do postanowień uchwały Zarządu TOPR nr 3 z dnia 28 lipca 2022 r. wprowadzającej regulamin podziału ekwipunku i sprzętu ratowniczego dla ratowników TOPR.

W trakcie kontroli ustalono, że liczba sprzętu, którym dysponuje kontrolowany podmiot była adekwatna do obszaru, na którym wykonywał ratownictwo górskie.

Działalność TOPR w zakresie zapewnienia wyposażenia stowarzyszenia w odpowiedni i adekwatny do obszaru wykonywania ratownictwa górskiego sprzęt ratowniczy, środki transportu i łączności należy ocenić **pozytywnie**.

2. Organizowanie, kierowanie, koordynowanie i bezpośrednie prowadzenie działań ratowniczych na zorganizowanych terenach narciarskich. Zabezpieczanie w zakresie ratownictwa górskiego i narciarskiego imprez sportowych i turystycznych na wniosek organizatora imprezy.

W kontrolowanym okresie TOPR organizował, kierował, koordynował i bezpośrednio prowadził działania ratownicze na zorganizowanych terenach narciarskich zarządzanych przez:

- 1) Polskie Koleje Linowe S. A. w rejonie Kasprowego Wierchu i Gubałówki;
- 2) Bania Sp. z o. o.;
- 3) Ośrodek Narciarski Kotelnica Białczańska Sp. z o. o.

W ramach umów zawartych z ww. zarządzającymi zorganizowanymi terenami narciarskimi TOPR zobowiązany był do:

- wykonywania ratownictwa narciarskiego, tj. organizowania i udzielania pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na zorganizowanym terenie narciarskim, poprzez przyjęcie zgłoszenia o wypadku, dotarciu na miejsce wypadku z wyposażeniem ratowniczym, udzieleniu kwalifikowanej pierwszej pomocy, zabezpieczeniu miejsca wypadku, ewakuacji osób

- z terenów stanowiących zagrożenie dla życia lub zdrowia, transporcie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne,
- prowadzenia rejestru wypadków za zarządzającego,
 - prowadzenia codziennej kontroli stanu zabezpieczeń, oznakowania i stanu przygotowania zorganizowanego terenu narciarskiego przed otwarciem i po zamknięciu,
 - współpracy przy ewentualnej konieczności prowadzenia ewakuacji osób z urządzeń transportu linowego,
 - użycia śmigłowca do działań ratownictwa narciarskiego.

Do realizacji umów z zarządzającymi zorganizowanymi terenami narciarskimi stowarzyszenie dedykowało 38 ratowników górskich.

Ponadto podmiot kontrolowany w okresie podlegającym sprawdzeniu zabezpieczał w zakresie ratownictwa górskiego i narciarskiego na wniosek organizatora imprezy następujące imprezy sportowe i turystyczne:

- Zawody o Puchar Zakopanego na Kasparowym Wierchu na wniosek Urzędu Miasta Zakopane;
- 70 Mistrzostwa Politechniki Krakowskiej w narciarstwie alpejskim i snowboardzie o Puchar JM Rektora;
- zawody narciarskie Młodzieżowy Puchar Polski - Polski Związek Narciarski;
- zawody biegowe – Bieg Granią Tatr;
- zawody biegowe – Tatra Sky Marathon;
- XXXVI Memoriał Jana Strzeleckiego w narciarstwie wysokogórskim.

Szczegółowe zasady zabezpieczania przez TOPR w zakresie ratownictwa górskiego i narciarskiego imprez sportowych oraz imprez turystycznych określone są w zarządzeniu Naczelnika TOPR z dnia 1 października 2017 roku *określającym regulamin zabezpieczania w zakresie ratownictwa górskiego i narciarskiego imprez sportowych i turystycznych na wniosek organizatora imprezy oraz regulamin korzystania z pneumatycznej ścianki wspinaczkowej.*

Wymienione imprezy sportowe i turystyczne zabezpieczone pod względem ratowniczym były stosownie do postanowień przedmiotowego zarządzenia.

3. Organizacja i prowadzenie szkoleń ratowników górskich i narciarskich oraz psów ratowniczych w tym psów lawinowych wraz z ich przewodnikami

W kontrolowanym okresie TOPR organizował i prowadził szkolenia ratowników górskich i narciarskich oraz psów ratowniczych, w tym psów lawinowych, wraz z ich przewodnikami.

W kontrolowanym okresie TOPR przeprowadziło 157 szkoleń z zakresu ratownictwa górskiego (w tym 13 szkoleń psów lawinowych).

Zorganizowane przez TOPR szkolenia dla ratowników górskich były szkoleniami:

- 1) umożliwiającymi uzyskanie uprawnień i kwalifikacji,
- 2) pozwalającymi na przedłużenie (podtrzymanie) uprawnień i kwalifikacji oraz unifikację technik ratowniczych oraz
- 3) specjalistycznymi

i były to szkolenia następującego rodzaju: ratowników zawodowych, śmigłowcowe, wspinaczkowo – topograficzne, nurkowe, lawinowe, skiturowo – topograficzne, jaskiniowe, topograficzne, kanioningowe, sekcji strzałowej, z nawigacji w terenie, kurs podstawowy, kurs instruktorski, kurs lawinowy – pozorowana akcja lawinowa, kurs zaawansowany na starszego ratownika, medycy TOPR, unifikacja ochotników, drony, ICAR⁵, kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Podmiot kontrolowany określił zasady organizacji i prowadzenia poszczególnych rodzajów szkoleń oraz ich ramowe programy szkoleniowe. Zasady organizacji szkoleń w TOPR regulują:

1. Regulamin Straży Ratunkowej Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego;
2. zarządzenie Naczelnika TOPR określające szczegółowe wymagania, ramowy program szkolenia oraz zasady przeprowadzania egzaminów w celu uzyskania uprawnień ratownika górskiego i nabycia praw członka czynnego TOPR (wersja obowiązująca od 1 lipca 2017 roku);
3. zarządzenie Naczelnika TOPR określające szczegółowe programy szkoleń oraz zasady organizacji szkoleń w celu uzyskania uprawnień i kwalifikacji Starszego Ratownika Górskiego, Instruktora Aspiranta Ratownictwa Górskiego, Instruktora Ratownictwa Górskiego i Starszego Instruktora Ratownictwa Górskiego oraz przedłużenia, tych uprawnień i kwalifikacji (wersja obowiązująca od 1 lipca 2017 roku);
4. zarządzenie Naczelnika TOPR określające zasady szkolenia, nadawania i utrzymania uprawnień w specjalistycznym, górskim ratownictwie śmigłowcowym, oraz określające zasady użycia śmigłowca ratowniczego TOPT (wersja obowiązująca od 1 sierpnia 2018 roku);
5. zarządzenie Naczelnika TOPR określające zasady szkolenia, nabywania uprawnień i podstawowe zasady funkcjonowania ratownictwa jaskiniowego w TOPR (wersja obowiązująca od 1 lipca 2017 roku);
6. zarządzenie Naczelnika TOPR określające zasady funkcjonowania Sekcji Psów Ratowniczych – Lawinowych w TOPR (wersja obowiązująca od 1 lipca 2017 roku);

⁵ Wg. zaleceń Międzynarodowej Komisji Ratownictwa Alpejskiego

Aw

7. zarządzenie Naczelnika TOPR określające zasady działania sekcji nurkowej TOPR (wersja obowiązująca od 1 lipca 2017 roku);
8. zarządzenie Naczelnika TOPR określające zasady działania Sekcji Ratowników Strzałowych TOPR (wersja obowiązująca od 1 lipca 2017 roku).

Zorganizowane przez TOPR w kontrolowanym okresie szkolenia z zakresu ratownictwa górskiego prowadzone były zgodnie z ww. regulacjami. Przeprowadzenie każdego ze szkoleń potwierdzone było szczegółową dokumentacją zawierającą: plan szkolenia ratowników, rodzaj i zakres szkolenia, imiona i nazwiska osób szkolonych oraz instruktorów, sprawozdanie ze szkolenia oraz wykaz sił i środków, będących w dyspozycji TOPR użytych do szkolenia, a także – jeśli szkolenie kończyło się egzaminem – dokumentację jego przebiegu.

Ewidencja szkoleń prowadzona jest w formie elektronicznej w systemie e-topr.

W okresie podlegającym sprawdzeniu podmiot kontrolowany prowadził szkolenie w zakresie transportu osób potrzebujących pomocy na zorganizowanych terenach narciarskich (tzw. kurs na ratownika narciarskiego). Przeszkolono w tym zakresie 13 osób.

TOPR przeprowadził również szkolenie teoretyczne z ewakuacji osób z krzesłkowych kolei linowych z pomocą technik wysokościowych dla jednej ze stacji narciarskiej. W szkoleniu wzięło udział 5 osób.

W działalności kontrolowanego podmiotu w przedstawionym powyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Nadawanie uprawnień ratowniczych i instruktorskich w zakresie ratownictwa górskiego

W kontrolowanym okresie TOPR nadawał uprawnienia ratownicze i instruktorskie w zakresie ratownictwa górskiego i ratownictwa narciarskiego.

Zasady nadawania przez TOPR uprawnień ratowniczych w zakresie ratownictwa górskiego uregulowane są w Regulaminie Straży Ratunkowej TOPR. Zgodnie z postanowieniami ww. Regulaminu nabywanie poszczególnych uprawnień ratowniczych powiązane jest ze stopniem wyszkolenia – poszczególnym poziomom wyszkolenia przypisano określone stopnie ratownicze. Uprawnienia z zakresu ratownictwa górskiego TOPR nadaje wyłącznie osobom zrzeszonym w stowarzyszeniu.

W kontrolowanym okresie uprawnienia z zakresu ratownictwa górskiego TOPR nadano 18 osobom.

Z kolei uprawnienia z zakresu ratownictwa narciarskiego w TOPR w kontrolowanym okresie uzyskało 13 osób.

Proces nadawania uprawnień ratowniczych z zakresu ratownictwa górskiego i ratownictwa narciarskiego był dokumentowany przez podmiot kontrolowany.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w działalności TOPR w zakresie nadawania uprawnień ratowniczych i instruktorskich z zakresu ratownictwa górskiego i ratownictwa narciarskiego.

5. Prowadzenie dokumentacji działań ratowniczych

W okresie objętym kontrolą podmiot kontrolowany prowadził dokumentację działań ratowniczych podejmowanych w ramach ratownictwa górskiego, w tym rejestr działań ratowniczych.

TOPR prowadzenie działań ratowniczych dokumentował jednocześnie w formie papierowej (Książce dyżuru) i elektronicznej - w systemie e-topr (Karcie rejestru działań ratowniczych TOPR). W Książce dyżuru odnotowywano następujące informacje:

- 1) imiona i nazwiska ratowników dyżurnych/kierownika dyżuru oraz ratowników/pilotów pełniących dyżur w bazie śmigłowca ratowniczego,
- 2) przyjęcie zgłoszenia o wypadku lub zagrożeniu - w tym czas przyjęcia zgłoszenia, od kogo pochodzi powiadomienie oraz działania podjęte po przyjęciu zgłoszenia;
- 3) podjęte działania ratownicze na miejscu wypadku lub zagrożenia - w tym czas dotarcia do miejsca wypadku lub zagrożenia, rodzaj podejmowanych działań ratowniczych, dane osoby, której udzielano pomocy oraz nazwiska ratowników górskich biorących udział w działaniach ratowniczych,
- 4) czas powrotu ratowników/śmigłowca do bazy.

Natomiast Karta rejestru działań ratowniczych TOPR zawierała dane określone w art. 7 ust. 3 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, tj.: 1) imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania osoby, której udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych; 2) rodzaj doznanego urazu lub zachorowania osoby, o której mowa w pkt 1; 3) rodzaj udzielonej pomocy; 4) miejsce wypadku lub innego zdarzenia; 5) imiona i nazwiska ratowników górskich udzielających pomocy; 6) datę i czas prowadzenia działań ratowniczych; 7) czas i miejsce przekazania osoby, o której mowa w pkt 1, jednostkom systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne lub innym służbom, a ponadto przebieg akcji ratunkowej i ilość i rodzaj użytych w akcji sił i środków TOPR.

Ar

Ponadto, jeżeli podejmowane działania ratownicze miały charakter akcji lub wyprawy wówczas z takich działań sporządzane było także sprawozdanie.

Oddzielnie rejestrowano podejmowanie działań ratowniczych w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich.

Działania ratownicze wykonywane przez podmiot uprawniony były dokumentowane na bieżąco.

Działalność podmiotu kontrolowanego w zakresie prowadzenia dokumentacji działań ratowniczych oceniono **pozytywnie**.

6. Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa na obszarach górskich i na zorganizowanych terenach narciarskich

W okresie podlegającym sprawdzeniu podmiot kontrolowany prowadził działalność profilaktyczną i edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich.

Podejmowane w tym zakresie działania nie miały charakteru zaplanowanych przez kierownictwo organizacji, a realizowane były głównie na wniosek pochodzący od zewnętrznego podmiotu, przy okazji organizowanego przez ten podmiot wydarzenia.

Część działań profilaktycznych w kontrolowanym okresie odbywało się też w formie online, a materiały publikowane były w serwisie YouTube.

W ramach profilaktyki TOPR współpracował z Tatrzańskim Parkiem Narodowym np. w ramach akcji „Lawinowe ABC”, czy też monitoring i naprawa zamontowanych ułatwień na szlakach wysokogórskich.

Stowarzyszenie prowadziło także działania mające na celu wprowadzenie autoasekuracji na odcinkach ze sztucznymi ułatwieniami, czy też używania kasków ochronnych podczas uprawiania turystyki wysokogórskiej.

Prowadzono również działania profilaktyczne w ramach ratownictwa narciarskiego, m.in. wespół z Policją w ramach akcji „Kręci mnie bezpieczeństwo”.

Działania profilaktyczne prowadzone były także w formie pogadanek i prelekcji o niebezpieczeństwach w górach dla dzieci i młodzieży odwiedzających siedzibę lub bazę śmigłowcową TOPR.

W kontrolowanym okresie TOPR wydawało opinie dotyczące warunków bezpieczeństwa osób uprawiających sport, rekreację lub turystykę w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich (na wniosek dyrektora parku narodowego - dotyczącą zamontowania sztucznych ułatwień na niektórych tatrzańskich szlakach

oraz na wniosek organizatora imprezy sportowej w Tatrach – dotyczącą warunków bezpieczeństwa).

Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa na obszarach górskich i na zorganizowanych terenach narciarskich przez TOPR oceniono **pozytywnie**.

7. Podjęmowanie działań ratowniczych

W kontrolowanym okresie TOPR podejmował działania ratownicze, określone w art. 6 ustawy, polegające na:

- 1) przyjęciu zgłoszenia o wypadku lub innym zdarzeniu;
- 2) dotarciu na miejsce wypadku z wyposażeniem ratowniczym;
- 3) udzieleniu kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- 4) zabezpieczeniu i ewakuacji osób przebywających w górach z terenów stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia;
- 5) transporcie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, po uprzednim uzgodnieniu miejsca przekazania osoby, której udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych, z dyspozytorem jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- 6) poszukiwaniu osób zaginionych w górach;
- 7) transporcie zwłok z gór.

W ramach udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy ratownicy górcy TOPR podejmowali następujące czynności:

- 1) resuscytację krążeniowo-oddechową, bezprzryrządową i przrządową, z podaniem tlenu oraz zastosowaniem według wskazań defibrylatora zautomatyzowanego – 5 razy;
- 2) tamowanie krwotoków zewnętrznych i opatrywanie ran – 110 razy;
- 3) unieruchamianie złamań i podejrzeń złamań kości oraz zwichnięć – 292 razy;
- 4) ochronę przed wychłodzeniem lub przegrzaniem - 220;
- 5) prowadzenie wstępnego postępowania przeciwwstrząsowego poprzez właściwe ułożenie osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, ochronę termiczną osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego – 3 razy;
- 6) stosowanie tlenoterapii biernej – 15 razy;
- 7) ewakuację z miejsca zdarzenia osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego – 1173 razy;

Ar

- 8) wsparcie psychiczne osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego – 1131 razy.

W kontrolowanym okresie TOPR udzielił pomocy 1327 osobom.

TOPR, w kontrolowanym okresie, poza obszarem gór działania ratownicze prowadził na zorganizowanych terenach narciarskich oraz w przypadkach wezwania przez służby ustawowo uprawnione do niesienia pomocy. Stowarzyszenie prowadziło także działania na obszarze Tatr Słowackich na wezwanie HZS.

Na zorganizowanych terenach narciarskich, na których TOPR na podstawie umowy z zarządzającym wykonywał ratownictwo narciarskie – ratownicy górcy pomocy udzielili 1306 osobom, a w trakcie zabezpieczanych w zakresie ratownictwa górskiego i narciarskiego imprez sportowych oraz imprez turystycznych na wniosek organizatora imprezy – 3 osobom.

W kontrolowanym okresie TOPR nie prowadził ewakuacji osób z kolei linowych przeznaczonych do transportu osób.

Działalność TOPR w powyższym zakresie należy ocenić **pozytywnie**.

IV. OCENA OGÓLNA, WNIOSKI I ZALECENIA

Oceny działalności podmiotu kontrolowanego dokonano na podstawie ustalonego stanu faktycznego, stwierdzonego w toku kontroli, przy zastosowaniu kryteriów kontroli wynikających z ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich takich jak: legalność, gospodarność, celowość oraz rzetelność.

Wykonywanie przez Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe z siedzibą w Zakopanem zadań z zakresu ratownictwa górskiego, określonych w art. 6 i 7 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, z uwzględnieniem sił, środków i warunków niezbędnych do zapewnienia prawidłowego poziomu wykonywania ratownictwa górskiego **oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami**. Stwierdzona w działalności TOPR w zakresie ratownictwa górskiego nieprawidłowość dotyczyła braku dostatecznego nadzoru nad dokumentacją potwierdzającą uprawnienia zawodowe ratowników. Powyższe zaniedbanie wpływa na obniżenie poziomu bezpieczeństwa osób przebywających w górach, ponieważ może skutkować wyznaczeniem do działań ratowniczych osoby nieposiadającej uprawnień ratownika górskiego.

Na podstawie art. 42 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, zobowiązuje się Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe do zrealizowania następujących zaleceń:

- 1) niezwłocznego uzupełnienia dokumentacji potwierdzającej spełnianie ustawowych warunków dla ratownika górskiego przez członków TOPR posiadających kwalifikacje lekarza systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne oraz ratownika medycznego o dokumenty potwierdzające realizację przez te osoby doskonalenia zawodowego (a w przypadku braku realizacji tego obowiązku – o aktualne zaświadczenia o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika).

IV. POUCZENIE

Zgodnie z art. 42 ust. 2–4 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego objęty kontrolą może wnieść do kontrolującego na piśmie umotywowane zastrzeżenia do protokołu kontroli, w tym do sformułowanych wniosków i zaleceń, lub podpisuje protokół kontroli.

Zgłoszone zastrzeżenia kontrolujący może uznać za zasadne, zmieniając lub uzupełniając protokół kontroli, albo uznać je za niezasadne i przekazać stanowisko podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego objętemu kontrolą. Zastrzeżenia wniesione po terminie, przez osobę nieuprawnioną lub bez zachowania formy pisemnej pozostawia się bez rozpatrzenia.

W przypadku uznania zasadności zastrzeżeń zmieniony lub uzupełniony protokół kontroli zostaje przekazany ponownie do podpisania podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego objętemu kontrolą.

W myśl art. 43 ust. 1 i 2 ww. ustawy podmiotowi objętemu kontrolą przysługuje prawo odmowy podpisania protokołu kontroli i złożenia kontrolującemu, w terminie 5 dni od dnia jego otrzymania pisemnego wyjaśnienia przyczyn odmowy. **Odmowa podpisania protokołu kontroli nie wstrzymuje realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych.**

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego objęty kontrolą, w terminie 30 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli lub stanowiska kontrolującego, o którym mowa w art. 42 ust. 3 ww. ustawy, lub poprawionego protokołu kontroli zawiadamia ministra właściwego do spraw wewnętrznych o wykonaniu wniosków i zaleceń pokontrolnych zawartych w protokole kontroli lub o przyczynach ich niewykonania.

Zgodnie z art. 5 ust. 4 pkt 2 ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji administracyjnej, może cofnąć zgodę na wykonywanie ratownictwa górskiego, jeżeli podmiot, któremu taka zgoda została udzielona, nie usunął w wymaganym terminie nieprawidłowości mających istotny

wpływ na wykonywanie ratownictwa górskiego stwierdzonych protokołem kontroli.

* * *

Z kontroli sporządzono protokół w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach:

Egz. Nr 1 – Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

Egz. Nr 2 – a/a

Za zespół kontrolerów⁶:

.....
Anna Lis

członek zespołu – Anna Lis

NACZELNIK TOPR

.....
Jan Krzysztof

V-CE PREZES TOPR

.....
Wojciech Stankiewicz

.....
pieczęć i podpis kierownika podmiotu
kontrolowanego

Zapoznałem się

DYREKTOR

Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

.....
Dariusz Marczyński
st. bryg. dr inż. Dariusz Marczyński

⁶ W chwili sporządzenia niniejszego protokołu drugi członek zespołu kontrolnego nie pracuje w MSWiA.

Mi

